

OSAMU DAZAI

CU

GA

RU

Od autora bestsellerů *Odepsaný* a *Zapadající slunce*

Cugaru

Osamu Dazai

Cugaru

slovar

Czech edition © Nakladatelství Slovart, s. r. o., Praha 2025
Translation © Zdenka Švarcová 1996, 2024

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, uložena ve vyhledávacím systému či šířena jakýmkoliv způsobem (elektronicky, mechanicky, kopírováním, nahráváním či jinak) bez předchozího svolení majitelů autorských práv.

Z japonského originálu přeložila Zdenka Švarcová
Editor Jan Pavel

Vydalo Nakladatelství Slovart, s. r. o.,
Oderská 333, 196 00 Praha 9, info@slovart.cz,
v roce 2025

Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Cena uvedená na obálce je nezávazným
doporučením pro koncové prodejce.

ISBN 978-80-276-1157-7
10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
www.slovart.cz

CUGARSKÝ SNÍH

prachový sníh	kona juki
krupičkový sníh	cubu juki
chomáčekový sníh	wata juki
vodový sníh	mizu juki
tvrdý sníh	kata juki
krystalový sníh	zarame juki
zledovatělý sníh	kóri juki

(z ročenky Tóó)

ÚVOD

Onoho roku zjara jsem poprvé ve svém životě objel během asi tří týdnů severní cíp ostrova Honšú, poloostrov Cugaru. Tato cesta rozhodně patřila k důležitým mezníkům v mém třicetiletém životě. Přestože jsem se v cugarském kraji narodil a dvacet let tam vyrůstal, znal jsem pouze Kanagi, Gošogawaru, Aomori, Hirosaki, Asamuši a Ówani. O ostatních městech a vesnicích jsem nevěděl vůbec nic.

Kanagi je moje rodiště. Leží někde uprostřed Cugarské roviny a se svými asi šesti tisíci obyvateli není sice ničím vysloveně zvláštní, nicméně se zdá, že pochytilo něco z městského ducha. Řečeno v dobrém je čiré jako voda, řečeno ve zlém je povrchní jak floutek. Přibližně dvanáct kilometrů směrem na jih podél řeky Iwaki se nalézá město Gošogawara. Určitě v něm žije víc než deset tisíc obyvatel. Sem se svázejí a odtud se rozvázejí výrobky a plodiny z celého kraje. Kromě Aomori a Hirosaki je to jediné město v této oblasti mající přes deset tisíc obyvatel. Řečeno v dobrém je to město kypící životem, řečeno ve zlém je plné rámusu. Není cítit venkovem, naopak, ač je tak malé, zdá se, že i sem

se už nepozorovaně vkrádá děs osamělosti příznačný pro velká města. Použiji-li velmi nadsazeného průměru a pokusím-li se o srovnání s Tokiem, věru že si to troufám jen procedit mezi zuby přes sevřená ústa, vychází mi pro Kanagi jakás takás podobnost s Koišikawou, zatímco Gošogawara by mohla být něco jako Asakusa. V Gošogaware mám tetu. V dětství jsem ji miloval víc než vlastní matku, takže jsem u ní býval na návštěvě skoro pořád. Než jsem postoupil do střední školy, neznal jsem v kraji Cugaru vlastně žádné jiné město než Kanagi a Gošogawaru. Když jsem konečně vyjel do Aomori skládat přijímací zkoušku na střední školu, prožíval jsem cestu, která mohla trvat nanejvýš čtyři hodiny, jako nesmírně dalekou pouť. Své tehdejší vzrušení jsem v podobě poněkud dramaticky umocněné zachytil v jedné ze svých próz, a přestože toto ztvárnění neodpovídá skutečnosti úplně přesně, myslím, že tenkrát jsem to tak nějak cítil. Tedy:

„Když onen docela neznámý posmutnělý krasavec, jenž vychodil venkovskou základní školu, kde po léta obohacoval svůj um, cestoval nejprve v drkotavé bryčce a posléze vlakem do malé přímořské metropole – sídla oblastních správních úřadů – vzdálené asi čtyřicet kilometrů, aby tam složil přijímací zkoušku na střední školu, ustrojil se na to neobyčejně zvláště. Nejvíc si patrně zakládal na bílých flanelových košilích. Protentokrát si oblékl tu s velkým límečkem připomínajícím motýlí křídla. Límeček povytáhl, aby u krku překrýval lemování kimona, podobně jako letní rozhalenka překrývá límec a klopý pánského saka. Jenže to vypadalo trochu jako

bryndáček. Jinoch, zasmušile upjatý, si však myslel, že právě tak se to sluší a patří na panského synka. Jinak měl na sobě krátkou pánskou suknici z kurumské látky s bělavými rozpitými proužky, podkolenky a nablýskané šněrovací boty. K tomu plášť. Protože otec už nežil a matka churavěla, o veškeré jinochovy osobní potřeby se ochotně starala vlídná manželka jeho staršího bratra. Hoch to s ní uměl, vlichotil se do její přízně, takže mu nakonec proti své vůli límeček u košile zvětšila, i když se mu smála, což jej v hloubi duše hnětlo. Skoro mu vyhrkly slzy lítosti, že nikdo nechápe jeho jinošský krasocit. Vkusné, vytríbené, tím se jinochův krasocit cele vyčerpával.

Vlastně se tím cele vyčerpávalo celé jeho žití, všechny jeho životní cíle. Kabát měl schválně rozepnutý, nedbale oblečený, jako by mu právě sjel z úzkých ramen, neboť byl přesvědčen, že si tak počíná s jemnou vybraností. Kde se tomu naučil? Ostatně, mohl na to přijít sám, třebaže nebyl typem rozeného šviháka. Je nasnadě, že ve chvíli, kdy měl poprvé v životě překročit práh města s puncem velkoměsta, byl pro jinocha dokonalý zevnějšek nanejvýš důležitý. Vždyť od okamžiku, kdy se pln vzrušení ocitl v provinčním velkoměstě, jež je severní výspou ostrova Honšú, byl jinoch rázem jako proměněný, dokonce změnil i řeč. Hovořil tokijským nářečím, kterému se před nedávném naučil z časopisů pro mládež. Sotva se však ubytoval v hotelu, uslyšel pokojské mluvit stejným cugarským nářečím, jaké znal z rodného města, takže byl poněkud vyveden z míry. Málo naplat, z domova až sem, do malé metropole, to nebylo víc než čtyřicet kilometrů.“

Zmíněná malá metropole na břehu moře je Aomori. Někdy v prvním roce éry Kan'ei, to jest přibližně před třemi sty dvaceti lety, ustanovil šógunův místodržící toto město hlavním přístavem na pobřeží Sotogahama. Už tenkrát prý v něm bydlelo asi tisíc rodin. Začaly sem připlouvat lodě z provincií Ómi, Ečizen, Ečigo, Kaga, Noto, Wakasa a dalších, Aomori postupně rozkvétalo a stávalo se nejzámožnějším a nejnavštěvovanějším přístavem na „vnějším“ pobřeží Sotogahama. Spolu se vznikem prefektury Aomori v roce 1871, jemuž předcházelo zrušení starých rodových držav, stalo se město Aomori správním centrem nově utvořeného územního celku a dnes je nejen severní strážní branou ostrova Honšú, ale jak známo je železničním trajektem spojeno i s ostrovem Hokkaido. V současné době má Aomori přes dvacet tisíc čísel a počet obyvatel překračuje sto tisíc. Zdá se však, že město příliš nepřitahuje návštěvníky. Domy jsou zubožené v důsledku častých požárů, tomu se dá těžko zabránit, ale ani střed města nemá nic, čím by turistu upoutal.

Stojí tu řady podivně umouněných nevýrazných domů, které očividně nemohou návštěvníkovi nabídnout nic zajímavého. Lidé městem rychle projdou a ujíždějí dál, jak nejrychleji dovedou. Já jsem však pobyl v Aomori čtyři roky a připadá mi, že jeden každý z nich byl velmi závažným úsekem mé životní pouti. Celkem svědomitě jsem svůj tehdejší život v tomto městě vyličil v románové prvotině „Vzpomínky“:

„Nebylo to sice s jedničkami, ale přesto jsem zjara prošel u přijímací zkoušky na střední školu. Oblékl jsem

ke kimonu novou kalhotovou suknici, obul černé ponožky a šněrovací boty, odložil dosavadní pléd a přehodil přes ramena vlněný plášť, který jsem po vzoru elegantů nechal jen tak nedbale vlát, a vydal se do malé přímořské metropole. Cestovní oděv jsem svlékl v obchodě se střížním zbožím, jenž patřil našim vzdáleným příbuzným. Zde v domě, kde nad vchodem do krámu hlásal název živnosti krátký závěs z několika dílů, starodávňý *noren*, mělo být na dlouhou dobu o mne postaráno.

Snadno se nadchnu pro cokoliv, mám to v povaze, a tak jsem po nástupu do školy nosil čepici od studentského stejnokroje i ke své sukničce, třeba do veřejných lázní. Když se má postava zaskvěla byť jen ve skle pouliční výlohy, s úsměvem jsem jí vysekl lehkou poklonu.

Zato škola nebyla zábavná ani v nejmenším. Školní budova stála na okraji města, byla bíle omítnutá a hned za ní se na planině rozprostíral park táhnoucí se až k mořské úžině, takže jsme během vyučování slyšeli příboj i šumění v borovicích. To všechno na mne působilo blahodárně, i prostorné školní chodby, i vysoké stropy v učebnách. Zdejší učitelé mě ale strašně pronásledovali.

Jeden učitel tělocviku mě tloukl už od slavnostního zahajovacího dne. Prý za drzost. Byl to on, u nějž jsem skládal ústní část přijímací zkoušky. Tehdy mi řekl hlasem plným soucitu, že jsem se asi nemohl učit, když mi zemřel tatínek. Stál jsem před ním se svěřenou hlavou a teď mě jeho rány o to víc bolely. Kromě něj mě tloukli i další učitelé. Důvody k potrestání bývaly rozmanité, jednou jsem se šklebil, jindy jsem zíval. Dokonce mi

řekli, že zívám při vyučování tak nestydatě, že se o tom už hovoří ve sborovně. Mě zase napadlo, co je to za divnou sborovnu, když se tam hovoří o takových pitomostech.

Spolužák, který sem přišel ze stejného městečka jako já, si mě jednou na školním dvoře zavolal a v ústraní za hromadou písku mi dával rady – prý moje chování opravdu hraničí s drzostí, a jestli se nechám dál takhle otloukat, nemůže to skončit jinak než propadnutím. Stál jsem jako solný sloup. Hned po vyučování jsem potom sám spěchal podél pobřeží domů. Vlny olizovaly podrážky mých bot, z prsou se mi draly vzdechy. Ve chvíli, kdy jsem rukávem saka stíral z čela pot, zavlhla se mi před očima obrovská, skoro úděsná šedivá plachta.“

Pořád ještě stojí naše škola tam, kde stávala, na konci města ve východní části Aomori. Park na planině, o němž byla řeč, je park Gappo. Opravdu je v tak těsné blízkosti školy, že by to docela dobře mohla být i školní zahrada. S výjimkou zimních dnů, kdy fičel vítr a sněžilo, jsem stále chodil do školy i ze školy přes tento park a podél pobřeží. Říkalo se tomu „chodit zadem“ a spolužáci tudy ani moc nechodívali. Mně cesta zadem připadala osvěžující. Obzvlášť se mi líbila počátkem léta, po ránu. V aomorské čtvrti Teramači stojí také dům Tojodových s obchodem se střížním zbožím, kde se o mě starali. Je to stará, vážená rodina, provozující v Aomori svůj obchod nepřetržitě už téměř po dvacet pokolení. Otec Tojoda před pár lety zemřel; pečoval o mě lépe než o vlastního syna. Nikdy na něj nezapomenu. Během posledních tří let jsem byl v Aomori dvakrát a pokaždé

jsem zašel k jeho hrobu. Jako vždy jsem využil pohostinství Tojodovy rodiny a přespal v jejich domě.

„Už jako student třetího ročníku jsem se jednoho jarního rána cestou do školy na chvíli opřel na mostě o kulaté zábradlí natřené jasně červenou barvou a jen tak bezmyšlenkovitě jsem tam stál. Pod mostem poma-lu tekla široká řeka podobná Sumidě v Tokiu. Předtím jsem nikdy neokusil chvilku naprostého odpoutání od myšlenek. Stále jsem zaujímal nějaké pózy s pocitem, že se zezadu někdo dívá. Při každém byt' sebenepatrnějším projevu doléhal ke mně zprava i zleva komentář – ‚on je v rozpacích, prohlíží si dlaně‘ nebo – ‚on si šeptal a škrábal se za uchem‘. Proto jsem se nedovedl chovat ani pohotově, ani nenuceně. Když jsem se na mostě probral z vytržení, přepadla mě náhle opuštěnost. V takové náladě jsem přemítal o tom, co bylo a co má být. Klapal jsem přes most a přitom na leccos vzpomínal, leccos si představoval. Nakonec jsem si zhluboka povzdechl. Jestlipak ze mě bude něco pořádného, uvažoval jsem. (...)

Opravdu jsem se učil, i když to patrně vycházelo z mučivých úvah, že je nutné za každou cenu vyniknout v davu. Od třetího ročníku jsem byl pořád první ve třídě. Není lehké stát se premiantem a nebýt přitom nazýván šprtem. Nejenže se mi nedostalo takového posměšku, dokonce jsem v tom uměl chodit tak dobře, že mi šli spolužáci na ruku. Podřídil se mi i Chobotničák, kapitán družstva džudistů, a to bylo co říct. V koutě ve třídě stála velká nádoba na odpadky. Občas jsem na ni ukázal prstem a zeptal se, jestli si tam Chobotničák nechce zalézt.

Ten pak strčil hlavu do nádoby a chechtal se. Ozýval se neskutečný zvuk, jak se smích v nádobě rozléhal. Většinou mi byli oddáni i třídní krasavci. Nikdo se neušklíbl ani tehdy, když jsem si zalepil uhříky poseté po obličejí náplastí vystříhanou do tvarů trojúhelníků, šestiúhelníků a kytiček.

Tyhle uhříky mi pily krev. Měl jsem jich v té době čím dál víc. Každé ráno, sotva jsem se probral, už jsem přejížděl dlaní po tváři a zkoumal situaci. Nakoupil a vyzkoušel jsem nejrůznější léky, ale kýžený výsledek se nedostavil. Chodil jsem do lékárny s kouskem papíru, na kterém byl napsán název přípravku, a ptal se, je-li k mání. Musel jsem to zaonačit tak, aby se zdálo, že si mě někdo posílá. Uhříky jsem považoval za symbol milostného toužení a samou hanbou se mi kolikrát až tmělo před očima. Někdy bych snad byl raději umřel. Doma, v rodinném kruhu, vyvrcholila nepříznivá kritika mého obličje a nejstarší sestra, která už byla vdaná a pryč z domu, prý dokonce řekla, že se pro mě těžko najde nevěsta. Horlivě jsem dál potíral tvář mastičkami.

I mladší bratr si dělal starosti s mými uhříky a mnohokrát zašel do lékárny místo mě. Přestože jsme se od dětství špatně snášeli, tak špatně, že jsem si přál, aby zkoušku na střední školu neudělal, teď, když jsme žili společně vzdáleni od domova, ponenáhlu jsem začínal chápat jeho povahu z té lepší stránky. Jak dospíval, stával se stále zamlklejším a uzavřenějším. Čas od času přispěl nějakou maličkostí do našeho časopisu, ale byly to vesměs chabé pokusy. Ustavičně se trápil, že má ve škole horší známky než já. Moje utěšování mu pokaždé ještě

zhoršilo náladu. Vlasy na čele mu rostly do špičky ve tvaru hory Fudži a jej znepokojovalo, že vypadá žensky. Zarytě věřil, že je tak hloupý, protože má úzké čelo. Jedině jemu jsem prominul úplně všechno. V té době jsem měl k lidem jen dvojí přístup – buď jsem se stáhl do sebe a všechno před nimi skryl, nebo jsem se naopak se vším svěřil. S mladším bratrem jsme neměli navzájem žádné tajnosti.

Jedné bezměsíčné noci brzy na podzim jsme si vyšli k přístavní hrázi. Příjemně tam od úzkého průplavu pofukoval vítr a my si povídali o červené niti. Jednou ve škole nám o ní vyprávěl profesor při hodině japonštiny. Všichni máme k malíčku pravé nohy přivázanou neviditelnou červenou nit, která se hladce vine a jejíž druhý konec je zaručeně připevněn ke stejnému malíčku na noze nějakého děvčete. Takoví dva mohou být od sebe na hony daleko a nit se nepřetrhne; nebo mohou být blízko, mohou se spolu vídat, a nit se nezauzlí. A tak je vlastně rozhodnuto, že každý z nás dostane za ženu to své děvče. Když jsem to slyšel vyprávět poprvé, byl jsem velice rozrušený a po návratu ze školy jsem to bez otálení všechno hned pověděl bratrovi. I toho večera, kdy jsme naslouchali příboji a křiku mořských racků, jsme o tom mluvili. Zeptal jsem se bratra, co asi teď dělá jeho manželka. Napřed oběma rukama několikrát rozkýval zábradlí na hrázi a potom řekl v rozpacích, že se prochází po zahradě. To je celý on, napadlo mě a představil jsem si dívku ve velikých zahradních dřevácích držící oválný vějíř, zahleděnou na květ pupalky. Byla řada na mně, abych řekl, co dělá ta moje. S očima upřenýma

na černočerné moře jsem řekl, že nosí červený pás obi, poté jsem zmlkl. Osobní parník plující k nám přes úžinu vypadal jako velký hotel s mnoha pokoji planoucími žlutým světlem. Kolébavě se vynořil nad horizontem.“

Asi dva roky nato můj mladší bratr zemřel. Jako studenti jsme však rádi chodili k přístavní hrázi. I v zimě, když večer sněžilo, jsme si tam spolu postáli schováni pod jedním deštníkem. Je krásné vidět sníh, který tiše padá do hlubokého moře v přístavu. Dnes už to není někdejší malebná hráz. Jedna vedle druhé jsou u ní natěsnány nákladní lodě, jimiž je aomorský přístav v poslední době přeplněn. Široká řeka podobná tokijské Sumidě je Cucumigawa protékající východní částí města, aby se vzápětí vlila do Aomorského zálivu. Na jednom místě, těsně před ústím do moře, řeka podivně váhá a proud se najednou zvolní, jako by se chtěl obrátit nazpět. Duchem nepřítomen jsem se zahleděl do líně tekoucí vody. Vždyť moje mladost, řečeno v nadneseném průměru, byla tenkrát také těsně před přelitím do moře! Snad proto můžu jen stěží zapomenout na čtyři léta prožitá v Aomori. Vážou se k nim i další podobné vzpomínky a stejně tak jsou pro mě nezapomenutelné i přímořské lázně Asamuši, jež také mají své místo ve „Vzpomínkách“:

„Na podzim jsme společně s bratrem odjeli do přímořských lázní. Z naší metropole to bylo vlakem pouhých třicet minut. Nejmladší sestra se tam zotavovala po nemoci. S matkou si pronajaly domek a přímo tam chodily do léčivých koupelí. Celou dobu jsem bydlel s nimi a pokračoval v přípravě na přijímací zkoušku. Abych obhájil čest vyhlášeného génia, musel jsem za každou

cenu dokázat, že se na vyšší střední školu dostanu už ze čtvrtého ročníku. Měl jsem sice ke škole ještě o něco větší odpor než dřív, přesto jsem se učil ze všech sil, jako kdyby mě něco popohánělo. Z lázní jsem do školy denně dojížděl. Každou neděli za mnou přijížděli kamarádi. Pravidelně jsme podnikali výlety s piknikem. Na pobřeží, na ploché skále, kolovala pánev s masem, popíjelo se víno. Mladší bratr měl pěkný hlas a znal spoustu nových písniček. Naučil nás je, a pak jsme společně zpívali. Unaveni zábavou jsme nahoře na skále usnuli, a když jsme se probudili, právě vrcholil příliv. Z naší skály se stal samostatný ostrov, docela ztratil spojení s pevninou, a nám to připadalo jako pokračování započatého snu.“

Tak se tvá mladost, chlapče, neodvratně vlila do moře – nakonec je mi z toho snad ještě do žertu. V Asamuši je moře čisté, nejsou to špatné lázně, bohužel se totéž nedá říct o tamních *rjokanech*. Samozřejmě není jejich vinou, že mají punc rybářské vsi na chladném severovýchodním pobřeží, a je docela možné, že jsem byl jediný, kdo se cítil zaskočen podivně malichernou nadutostí připomínající žábu ze studny, která nemá ponětí o velikosti moře. Neuváženě pomlouvám lázně v rodném kraji, ale je to tak, prostě jsem se neubráníl pocitu divné nejistoty, jako kdyby si tam po venkovsku na něco hráli. V poslední době jsem se sice v této oblasti horkých pramenů nezdržoval, ale můžu říct, že je to štěstí, když vám cena za pokoj v *rjokanu* nevyrazí dech. Je jasné, že teď přeháním. V poslední době jsem v Asamuši nenochoval a domy v lázeňské čtvrti jsem viděl pouze z okna

vlak. Z toho plyne, že mé řeči nemají žádné opodstatnění a nejsou ničím víc než drobnými postřehy chudého umělce, který nechce čtenáři vnucovat své bezprostřední zážitky. Možná bude lépe, když čtenář takovým bezprostředním zážitkům neuvěří. Dá se přece předpokládat, že se i Asamuši v dnešní době zdárně rozvíjí v lidnatý léčebný městys. To jenom svého času bujářil hosté z aomorské smetánky tyto koupele divotvorně povznesli, zmocnili se lázeňských domů, takže cestováním zkroucený chudý spisovatel, který v nedávné době několikrát projížděl lázněmi svých vzpomínek, propadl pochybnostem maně se vkrádajícím do mozku, zda jej snad pod doškovou střechou chatrče, kde bydlí, občas nepřepadají slabé halucinace, vždyť to, co viděl, se úplně podobá vyhlášeným hotelům v Atami nebo Jugaware, proto se rozhodl raději tam vůbec nevystupovat z vlaku, ale dost už na toto téma.

Asamuši jsou z cugarských lázní nejproslulejší. Teprve za ně se možná řadí Ówani. Leží v jižním cípu Cugaru poblíž hranice s prefekturou Akita a po celém Japonsku jsou patrně známy spíše jako dobré místo na lyžování než jako lázně. V Ówani na úpatí hor jako by stále ještě slabě ulpívala vůně zašlých časů cugarského panství. V dětství jsem tam také byl, protože se tam jezdili léčit i členové naší rodiny, ale zdaleka je nemám v tak živé paměti jako Asamuši. Jestliže jsou mé četné vzpomínky na Asamuši živé a přitom většinou nijak příjemné, pak vzpomínky na Ówani jsou sice nesrovnatelně mlhavější, zato však plné stesku. Je to snad dáno odlišností moře a hor? Neviděl jsem lázně Ówani už pomalu dvacet let

a mám trochu obavy, až je teď uvidím, že na mě zapůsobí podobně jako Asamuši, jako nějaký obhroublý chudý příbuzný velkého města. Nesmím se tomu poddávat. První záchytné lano, kterého se přidržuji, je skutečnost, že v porovnání s Asamuši je do Ówani mnohem horší dopravní spojení z hlavního města. Dále spoléhám na to, že se lázně nalézají v blízkosti místa zvaného Ikari-gaseki, kudy v dobách panování starých rodů vedla hranice mezi panstvím Cugaru a Akita, v okolí je hodně historických památek, takže je jisté, že zde zůstal pevně zakořeněn i život dávného cugarského lidu, a lze se tudíž domnívat, že sem vítr tak snadno nezavál městské způsoby. Je tu ještě poslední záchytné lano. Něco přes deset kilometrů na sever od Ówani stojí Hirosacký hrad, jehož věkovitá věž se dodnes pyšní stálým zdravím a v jarním slunci je vždy znovu obalena květy sakur. Chci totiž pevně věřit, že pokud tu bude stát na stráži Hirosacký hrad, nedojde k tomu, že by se lázně Ówani opily usrkáváním z městských nedopitků.

Hrad v Hirosaki. S ním jsou spojeny dějiny cugarské rodové šlechty. Zakladatel rodu Tamenoku Óura bojoval roku 1600 v bitvě u Sekigahary na straně Tokugawů a v osmém roce éry Keičó (1603), kdy se Iejasu Tokugawa prohlásil šógunem, se stal jedním ze čtyřiceti sedmi tisíc kamínků v mozaice vazalů tohoto svrchovaného vojenského vládce. Neprodleně prý začal s vyměřováním hradního příkopu na hirosackém návrší a druhá generace rodu zosobněná mužem, který se jmenoval Nobuhira Cugaru, už spatřila hotové dílo – tento Hirosacký hrad. Pokolení za pokolením zůstával hrad v držení

cugarských pánů, a když v době Nobumasy ze čtvrtého pokolení došlo k rozvětvení rodu a v Kuroiši se usadil spřízněný Nobuhide, vládli pak Cugaru dva páni, pán na Hirosaki a pán na Kuroiši. Dobrá vláda Nobumasy – ten proslul dokonce jako vůdčí osobnost mezi „sedmi slavnými knížaty“ doby Genroku (1688–1703) – přispěla sice ke zvelebení cukarského kraje, záhy jej však změnil na příšerné peklo Nobujasu ze sedmého pokolení a pomohly mu v tom i velké hladomory v obdobích Hóreki (1751–1764) a Tenmei (1781–1789). Také hradní pokladnice se vyprázdnily až na hranici chudoby a vyhlídky na zlepšení byly chmurné jak pro Nobuakiho z osmého pokolení, tak pro Jasučiku z devátého pokolení, kteří se oba zoufale snažili obnovit moc rodu. V ještě horším postavení, vlastně jen na vlásek od úpadku, se ocitl v jedenáctém pokolení Jukicugu, až konečně ve dvanáctém pokolení, v době Cuguakiry, se panství dostalo naštěstí zpět pod císařskou správu a zrodila se dnešní prefektura Aomori. Rozpětí těchto událostí, to jsou dějiny Hirosackého hradu a současně v kostce i dějiny kraje Cugaru. Na některých z příštích stránek bych se chtěl o cukarských dějinách zmínit podrobněji, prozatím si však trochu zavzpomínám na Hirosaki mého mládí, abych navázal na nit úvodu ke cukarskému deníku.

Strávil jsem totiž v hirosackém podhradí tři roky. Tři roky jsem byl zapsán v literární třídě Vyššího gymnázia v městě Hirosaki. Byl jsem v té době blázen do *gidajú* – starého umění zpěvného přednesu balad, jichž byl nepřeborný, rozmanitý výběr. Po návratu ze školy jsem chodil k jedné zpěvačce-učitelce *gidajú* a naučil se

tenkrát z paměti všechno možné počínaje „Svlačcovým deníkem“ včetně textů jako „Ves Nozaki“, „Cubosaka“, „Džihei z papírnictví“ a další, které mi od té doby dávno vypadly z paměti. Proč jsem se pustil do něčeho tak prazvláštního, co mi vůbec nesedělo? Nechtěl bych svalit celou zodpovědnost na Hirosaki, nicméně bych si přál, aby město na sebe kousíček té zodpovědnosti přece jen vzalo. Zpěvný přednes balad tam podivuhodně kvete. V městském divadle pořádají čas od času vystoupení amatérů. Jednou jsem si je byl také poslechnout, pány měšťany v předpisových starobyklých úborech, jak s vážným výrazem kvílivě propěvují. Žádný z nich příliš nevynikal, všichni však kvíleli s největší přednašečskou svědomitostí a pílí. Zdá se, že v tomto kraji bylo v minulosti nemálo milovníků umění, a podle všeho by se našli i tací, kteří nacvičili starý popěvek třeba jen proto, aby jim některá gejša řekla „no né, ty umíš“, nebo jiní, kteří chytře svého uměnímilovnictví použili jako zbraně v politice či v obchodě, zkrátka a dobře, v Hirosaki a okolí zřejmě nebylo vzácností narazit na podobné uhlazené pány, kteří prolévající pot se s nevýslovnou sverepostí podbízeli svým špatným uměním. Tím chci říct, že v Hirosaki zůstali patrně až dodnes praví nefalšovaní sverepci. O takových jsou zmínky už ve staré válečné kronice Eikei: „Lidé na jihu severní provincie jsou tupci, kteří se nedovedou podvolit mocným. Ba co dím, jsou nepřátelští vůči vlastním předkům, jak ubohé! Vždyť jenom staví na odiv vrtková válečná štěstí, chlubí se svou silou a nepodřídí se.“ Hirosackým je podle všeho vlastní jakási zarytá, zatvrzelá tupost. Ať prohrávají